

EDİTÖRDEN

İran, derin tarihi mirası ve köklü devlet geleneğinin yanı sıra, zengin kültürel dokusuyla Ortadoğu'nun merkezi ülkelerinden biridir. Sahip olduğu bu özellikler ve tarihi süreçte geniş bir coğrafyaya yayılmış olması sebebiyle İran, oldukça karmaşık bir sosyal ve siyasi yapı arz etmektedir. Özellikle 1979 yılında ülkede gerçekleşen "İslam Devrimi"yle birlikte ayrı bir kimlik kazanan İran, bu süreç sonrasında daha da karmaşık bir yapıya bürünmüştür. Bu sebeplerden dolayı "İran Çalışmaları Dergisi", Türkiye'nin en önemli komşularından biri olan İran'ın, bilimsel ve akademik olarak daha yakından, tarafsız bir şekilde tanınması ve analiz edilmesi amacıyla faaliyete geçmiştir.

Hasan Hüseyin GÜNEŞ'in "Ali el-Kârî'nin Rafizî Safavîlere İlişkin Osmanlı Merkez Ulemasına Reddiyesi" adlı çalışması, bu sayımızın ilk makalesini oluşturmaktadır. Ali el-Kârî'nin kaleme aldığı Şemmu'l-Avârız fi Zemmi'r-Revâfız ile Sülâletü'r-Risâle adlı ayrı iki eserini inceleyen GÜNEŞ, bir taraftan bu iki eseri karşılaştırmakta, diğer taraftan da Osmanlı Devleti'nin Safevi Devleti'ne yönelik politikasının tüm Sünni ulema tarafından kabul görmediğini ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu sayının ikinci makalesini oluşturan "Tebriзли Şair Kerim Meşruteçi Sönmez ve "İsa'nın Son Şamı": Hayatı, Fikrî ve Edebî Kişiliği" adlı çalışma, Merve ERŞAHİN tarafından kaleme alınmaktadır. Erşahin, Şair Kerim Meşruteçi Sönmez'in Türkçe yazdığı ve 1979 İran Devrimi sonrasında Azerbaycan Türklerinin karşı karşıya kaldığı sorunları dile getirdiği "İsa'nın Son Şamı" adlı eserini ele almaktadır. Yazar, bu çalışmasıyla İran Devrimi'nin Şair Kerim Sönmez'in düşünce hayatına etkileri üzerinde durmaktadır. Belkıs DOĞAN'ın "İsfahan Mescid-i Şah'ta Hayvan Tasvirli Çini Pano – İslam Sanatı Mı Hıristiyan Sanatı Mı?" başlıklı çalışması, bu sayının üçüncü makalesidir. Bu makalede yazar, İsfahan Şah/İmam Camii örneği üzerinden, iç ve dış süsleme hususunda İslam ibadet yerleri ile Hristiyan ibadet yerleri arasında sanatsal bir etkileşimin olup olmadığını incelemektedir.

Ayşe Ersay YÜKSEL'in "Tasavvuf Sanat İlişkisi Bağlamında Şeyh Safiyyüddîn Dergâhı" adlı çalışması, bu sayının dördüncü makalesini oluşturmaktadır. YÜKSEL, Şeyh Safiyyüddîn Türbe ve Dergâhının Safevi tarihi boyunca yapılaşma süreci ile gördüğü himayeyi mimari yapılar bağlamında değerlendirmekte ve Şeyh Safiyyüddîn Dergâhı kapsamında Safevîlerin inançsal kodlarını sanatsal köken aracılığıyla nasıl aktardığını ortaya koymaktadır. Derginin beşinci makalesi, Müştak el-HILO'nun "İran Eşitlikçi Kadın Hareketleri Perspektifinden "Kadın Meselesi"nin Açıklanması" isimli çalışmadır. Bu çalışma ıslahat dönemi olarak bilinen; kadın hareketlerinin

ileri düzeye ulaştığı Cumhurbaşkanı Muhammed Hatemi dönemini (1997-2005) inceleyerek, İran’da kadınların gelenekten beslenen cinsiyetçi sorunlarını ele almaktadır. Amin AMIRDABBAGHIAN’in “Çevirmen yahut Büyükelçi: İranlı Prens Arfa” adlı çalışması, bu sayının altıncı makalesidir. Bu çalışma, Malezya İslam Sanatları Müzesi’nde sergilenen fermanları inceleyerek Prens Arfa’nın diplomatik hizmetlerine ve Fars edebiyatına olan katkılarına dikkat çekmektedir. Bu sayının son makalesini oluşturan “İran’a Karşı Yürütülen Propagandanın Vekil Aktörü: Halkın Mücahitleri Örgütü” adlı çalışma Doğan BAŞARAN ile Ayşenur KIRILMAZ tarafından yazıldı. Bu makalede, Türkçe, İngilizce ve Farsça kaynaklardan yararlanılmak suretiyle tarihsel süreç içerisinde Halkın Mücahitleri Örgütü’nün yaşadığı dönüşüm incelenmektedir. Ayrıca bu sayıda Melih KAZDAL, Efraim Karsh’ın kaleme aldığı “The Iran-Iraq War 1980-1988” adlı kitabı değerlendirmektedir.

EDITOR'S NOTE

Iran is one of the central countries of the Middle East with its rich cultural texture as well as its deep historical legacy and rooted state tradition. Iran has a rather complicated social and political structure, as it has spread over a wide geography throughout the historical process. Iran, which gained a distinct identity especially with the “Islamic Revolution” that took place in the country in 1979, has become even more complicated after this process. For these reasons “The Journal of Iranian Studies”, has been put into operation with the aim of getting closer and objective understanding and analysis of Iran, which is one of Turkey’s most important neighbors, scientifically and academically.

The first article of this issue is Hasan Hüseyin GÜNEŞ’s “Ali al-Qari’s Objections to The Ottoman Central Scholars About Heretics Safavids”. GÜNEŞ, who examined two separate works by Ali al-Kari, namely *Shemmu’l-Avariz fi Zemmi’r-Revâfiz* and *Sülâletü’r-Risâle*, on the one hand, compares these two works, on the other hand, tries to show that the policy of the Ottoman State towards the Safavid State is not accepted by the entire Sunni ulema. The work titled “The Last Supper of Jesus”: Life, Intellectual and Literary Personality of the Poet from Tabriz Kerim Meşruteçi Sönmez, which forms the second article of this issue, is written by Merve ERŞAHİN. ERŞAHİN deals with “The Last Supper of Jesus”, written by Turkish poet Kerim Meşruteçi Sönmez and it is depicting the problems faced by Azerbaijani Turks after the Iranian Revolution of 1979. With this work, the author focuses on the effects of the Iranian Revolution on the thought life of Poet Kerim Sönmez. Belkıs DOĞAN’s work, titled “A Tile Panel with Animal Depiction in Isfahan Shah Mosque: Islamic Art or Christian Art?” is the third article of this issue. In this article, the author examines whether there is an artistic interaction between Islamic places of worship and Christian places of worship with regard to interior and exterior decoration through the example of Isfahan Shah / Imam Mosque.

Ayşe Ersay YÜKSEL’s work titled “Sheikh Safi al-Din Khanegah and Shrine in the Context of Sûfism Art Relationship” constitutes the fourth article of this issue. YÜKSEL views the protection of Sheikh Safi al-Din’s Mausoleum and Lodge during the Safavid history in the context of architectural structures and reveals how Safavid transfers her belief codes through artistic origin within the scope of Sheikh Safi al-Din’s Lodge. The fifth article of the journal is the work titled “Explaining of “Women Issue” from the Perspective of Iranian Egalitarian Woman Movement” by Mushtak el-HILO. This study by

examining the period of President Mohammed Khatami (1997-2005) which is known as the reform period, in which women's movements have reached an advanced level, addresses Iranian women's gender problems that is fed by tradition. Amin AMIRDABBAGHIAN's work "Translator or Ambassador: Iranian Prince Arfa" is the sixth article of this issue. This study draws attention to Prince Arfa's diplomatic services and contributions to Persian literature by examining the edicts exhibited in the Malaysian Islamic Arts Museum. The work titled "Proxy Actor of Propaganda Against Iran: The People's Mojahedin Organization of Iran", which constituted the last article of this issue, was written by Doğacan BAŞARAN and Aysenur KIRILMAZ. This article examines the transformation of the People's Mujahideen Organization in the historical process by making use of Turkish, English and Persian sources. Also, in this issue, Melih KAZDAL reviews the book "The Iran-Iraq War 1980-1988" by Efraim Karsh.